

denne måde mister man desværre let overblikket. Forf. har dog fået fat i noget af det rigtige, når et kapitel bruges til at skildre befolkningsudviklingen ud fra vandringsmønstret, og når et andet er helliget mobilitet og kommunikation (presse, postvæsen, bankvirksomhed m.m.). Men der kunne have været grund til at gå lidt mere i dybden med kommunikationens betydning for sammenknytningen mellem det britiske imperium og moderlandet. Englands usynlige eksport er nok nævnt, men ikke noget om, hvad den var værd for den britiske økonomi. Ideen med at angive titler på litteratur til Further Reading er som regel god, men her har man grund til at tro, at det drejer sig om forfatterens egne kilder, og så er fordelene nok tvivlsomme for den ikke-britiske læser, der vil have meget svært ved at fremskaffe disse arbejder, hvoraf mange er fra specialtidsskrifter.

Viggo Hansen

J.T. Coppock: An Agricultural Atlas of England and Wales.

Faber and Faber Ltd. London 1976. 267 s. med 233 kort. 19 × 25 cm. Pund 12.-. Denne anden udgave af Coppocks atlas viser det engelske og walisiske landbrug omkring 1970, et atlas med ikke mindre end 233 kort. Opbygningen falder i fire afsnit: 1) en indledning om nogle få fysiske elementer, arealets opdeling på ejendomme og deres ejer- og forpagningsforhold samt arbejdskraften. 2) en detaljeret gennemgang af arealanvendelsen med næsten lige vægt på landbrugs- og gartneriafgrøderne. 3) de enkelte husdyr og 4) et afsnit om driftsformer, om normtal samt ret detaljerede lister over alle de 352 distrikter, der danner det administrative grundlag for kortene.

Bogen indeholder virkelig mange oplysninger såvel i kortene som teksten, og stoffet er meget systematisk opbygget med omtale af hver afgrøde og hvert husdyr, en fremgangsmåde der går lidt ud over samspillet mellem de enkelte elementer i landbruget. Selv om EDB-teknikken har sin store andel i, at alle disse data har været tilgængelige, kan man kun beklage, at den samme teknik har været med til at gøre mange kort ulæselige. Det er desværre ikke muligt at skelne de forskellige signaturer fra hinanden i denne gengivelse af kortene, på det punkt stod 1. udgaven fra 1964 langt stærkere med sine illustrationer.

Man kan misunde britiske landbrugsgeografer den forskellighed m.h.t. afgrøder og husdyrhold, landet kan opvise selv over ret små afstande, og det var ønskeligt, om det danske tællingsmateriale blev gjort tilgængeligt på en lignende måde til belysning af vore mindre regionale variationer — selv om det blot blev »EDB-kort«.

Kr.M. Jensen

Brian K. Roberts: Rural Settlement in Britain.

Studies in Historical Geography. Archon Books, Dawson & Sons Ltd., Folekstone, 1977. 221 s., 14 × 23 cm. Pund 6.00.

I serien Studies in Historical Geography er denne den tredje i rækken vel nok den, der kan afvinde størst interesse blandt geografer og historikere også ud over England. I forvejen har man i Batsford Historical Geography Series Alan Mayhews bog: Rural settlement and farming in Germany. Brian K. Roberts hører til den unge generation af historiske geografer sammen med bl.a. A.R.H. Baker og R.A. Butlin, og han har på en værdig måde taget arven op efter geografen H.C. Darby og historikeren M. Beresford.

Det er i dette arbejde lykkedes Roberts på en glimrende måde at kompilere de omfattende hidtidige forskningsresultater, foruden at han selv har leveret væsentlige bidrag til forståelse af den rurale bebyggelses udvikling gennem århundrederne op til vor tid. Arbejdet er først og fremmest problemorienteret i retning af så vigtige spørgsmål som bebyggelsens lokalisering med hensyn til »locality» og »site«, ligesom et af de vigtige spørgsmål om kontinuitet eller diskontinuitet i den rurale bebyggelse belyses med nye perspektiver. Anmelderen finder Roberts bog ikke alene nyttig, men også særdeles inspirerende læsning, ikke mindst når man tager hensyn til den omfattende litteratur, der har ligget til grund for de konklusioner, der fremsættes, og de spørgsmål, der endnu må stilles. Det kan også kun glæde, at forf. anlægger et dynamisk syn på bebyggelsesudviklingen som sådan, og at han afholder sig fra at systematisere landsbyformer til mere end plantyper.

Man må indrømme, at engelsk forskning er nået meget langt i denne forskningsgren, takket være gamle forsknings-traditioner, takket være en stor rigdom på gamle dokumenter, takket være konserveringen af et utal af ødebebyggelser og

takket være en usvækket interesse for fortiden hos den jævne englænder via folkeskoleundervisningen. Men dermed er ikke sagt, at alle problemer blot nærmer sig deres løsning. Der rejser sig stadig nye spørgsmål, og der er stof til megen forskning i denne og kommende generationer.

Viggo Hansen

David Keeble: Industrial Location and Planning in the United Kingdom.

Associated Book Publishers Ltd. (Methuen & Co. Ltd.), 1976. 317 s., 15 × 23 cm. Pund 4.95.

Forfatteren har sat sig som opgave at efterprøve forskellige metoder og modeller på den industrielle udvikling i U.K. på basis af data fra tiden 1959 til 1971. F.eks. forsøger han at placere udviklingen inden for rammerne af en center-periferi model og har nogen held hermed, men støder naturligvis her som andre steder på de begrænsninger, som ligger i en statslig og regional planlægning og lokalisering-kontrol, eftersom disse organer har som planlægningsmål at modvirke periferens skadeelementer. Men derudover må forf. konstatere virkningerne af en voksende *diseconomy*. Den følgende gennemgang af en række variabler, indsat i en multibel regressionsanalyse, har mest teoretisk interesse, og man kommer ikke væsentlig nærmere end til at konstatere, at den med nogen modifikation støtter den alternative center-periferi model. I kapitel 6 forlader forf. det aggregerede niveau og foretager en analyse af enkelte beliggenheds-komponenter, hvor der er særlig grund til at fæstne sig ved migrations-komponenten. Kapitel 7 belyser på en glimrende måde de fremherskende tendenser i den industrielle omflytning, og forholdet uddybes i en kort serie case-studies, hvori automobil-industrien belyser de omfattende industri- og virksomhedskoblinger. Bogens sidste del beskæftiger sig nøjere med den regionale politik over for industrilokaliseringen, og det i en mere læselig form, end man oftest har set det. Her kommer man også ind på New-town udviklingen som industrielle aflastningscentre. Skal man kort konkludere tendenserne i den industrielle lokalisering i U.K. gennem 60'erne og dele af 70'erne er det tydeligt, at der er opbygget en industriel akse gående fra West Midland til SE. England/East Anglia, samt at der er sket en spredning ud fra de centrale Conurbations til de omliggende traditionelt ikke-industrielle områder. I sin egen konklusion